

نورک پوری

نورک ادبیاقلری مرکزی هیئت طرفندہ نشر اولتور.

جلد ۳

شباط ۱۹۲۶

نومرو ۱۶

عرب و لاتین الفبا لرینی مقایسه

تورك عالمی غایت بویوك معنوی انقلاب دوری كچیردیكندن طبیعتیله بوتون قیمت معنویه لرینی یكی نقطه لردن تدقیق ایتمكده و آنلرك اسكیده ییچلمش بهالرینی دها بردفمه ترازویه قوبقمقده در . تورك مدنیق بوتون اطرافدن باصلرله قاپاتیلمش اولدی بی ایچون بونفتیش تدقیقمزده غایت واسع اوله جق واجتماعی حیاتمرك بوتون دالاری بوكاتباع بولنه جقدر : اقتصادیاتمز ، معنویاتمز بو تفتیش تدقیق دن مستثا اولمه جقدر . بونك ایچون تورك عالمك هر طرفنده حمالی برمعنوی حركت دوام ایتمكده در و بیوك تورك ملتك هر قبیله سی ، كندیسی باشنه دوشنه وظیفه یی ایفا ایتمكده در . توركیه توركلاری مستقل اولدقاری ایچون باشقه تورك اولسكلرنده كافی اولیان وسائط و شرائط توركیه ده تماماً موجوددر . مادی و معنوی تجدد ایچون قطعاً عارضی موانع یوقدر . بونك ایچون بومعنوی تجددده توركیه نك بتون عرفداشسارینه رهبر اولسی طبعیدر . تورك ملتی او كنده حلی چوق كیچ قالان برچوق ملی ، حرقی مسئله لر واردر . بونلرك اك بیوكی دیل تصفیة سی و املا مسئله لریدر . یاشادیغمز دور دیمقراطیك بردوردر . بتون اقتصادی سیاسی علمی امورلر خلقله برابر یاییلان بردوردر . رهبرلریله خلق میاننده کی وساطت وظیفه سی ایفا ایدن مؤسسه لرك اك فعال بر دوریدر . و بو وساطت ایدن قونك اك بیوكی ، اك مؤثری شبهه سز خلقك دیلیدر .

بونك ایچوندر كه خلقدن قوت آلان دیمقراطیك حكومتلی بتون ملت لردیللرینی قرون وسطی ده کی كبی كوچك برزمره نك انحصارندن قورتارمشلر ولسانلرینی خلقلرینك اك عادیسی آكلار درجه یه سوقشلر و بوندن اعظمی استفاده یی

الده ایتشلردر. ملتک مشکل و قتلرنده بتون ملی قوتلری برفکری جریان اطرافه
طویللامغه، وادامه حیات منازعه سنده مادی و معنوی قوتی سفر برلک حاله جابوق
قویمانک اسرارینی الده ایتشلر و بوندن ذولایی قرون وسطائی بر مدیتله مسلح
شرقه قارشى بیوک غلبه لر چالمشلردر .

تورکیه جمهوریتی غربک خلقجیلوق فکری غایت شمورلی اوله رق قبول
ایتدیکی ایچون طبیعتله بو خلقجیلوقی یالکز سیاسته، اقتصاده منحصر بر اقیه جقدر .
تورک ملتک معنوی ثروتی ده بتون ملتک مالی بائمه به همت، غیرت صرف ایدم جکدر .
دها دوغریسی دولتک معارفی، علمنی، ادبیاتی، مطبوعاتی خلقه دوغری
حرکت ایتدیره جکدر . و بوايشده اک بیوک عامل لسانمز، تورک دیلنز اولدیغندن
برجی اوله رق بودیل مسئله سی میدان قویولا جقدر . اعتراف ایتلدر که : شمدیکی
یازدیغمز دیل تورک دیلی دکدر . بوتورک ملتک سرائلر اطرافده طویلانان بر زمرة
قليله سنک بر چوق لسانلردن، زبانلردن، لانغاژلردن اویلدورمش بر پاتواسیدر،
ژارغونیدر . واعتراف ایتمه لی بزکه : بولسانک قارئلری مملکت مزده کی اعدادی تربیه سی
اتمام ایتمش بر قاج بیك ذواته منحصر در . و بولسان یالکز حدود ملی خارجنده کی
عرقداشلمزده دکل، اصیل آناطولی اها لیسنه ده تماماً یابانجیدر . بونک ایچون خلقمزله
منور زمرة مز میانده معنوی مناسبت و ساطت ایدن دیلنزک اها لیمزجه آکلاشیلر
درجه یه ایندیر یله سی طبیعی دکلی ؟ بو حقدمه مباحثه مناقشه دوری چوقدن کجی
دکلی ؟ فقط شولسانی خلقجی یا یمنی خلقی ادبیاته، علمه صوقق اصولیه اوله جفتدن
مکتب و تعلیم مسئله سنه دونه جکمز . کویلرده اون مکتب تأسیس ایدوب بونلرک میانندن
برادیب بر یازیمجی نک ادبیات عالمنه قاریشماسی شه سز تصفیة لسان دییه اون سنه باغیرماقدن
دها استفاده لی اوله جقدر . فقط مکتب لریمزی کویه دوغری حرکت ایتدیردیکمز
وقت جوجوق تربیه سی تعلیمی اوکمز کلیور، و بونده ده اک بارز اولارق شمدیکی
لسانمزک کویه غیر مناسب اولدینی میدان جقیور؛ معلم مشکل بر وضعیتده قالیور .
و کویلی جوجوق ده لزومی قدر استفاده ایدم میور و بونقصانی کورن معلم لریمز
دائما دوغری یول آرایورلر . دائما کویلی یی اک قیصه یولدن مدیته سوق ایتمه ک

چاره لری تحریر ایدیورلر . بونلرک بو گونه قدر یایدق لری تجربه لردن آلدق لری نتیجه لر شودر :

لسانری تصفیه اتمه لی، املا مری اصلاح، الفبا مری عملی روشه صوقا لدر . بو بویوک موضوعده طور مادن، فکر یوروتیلور، دور مادن تحریات یاییور . فقط مسئله اسکی وضعیته قالیور . بعض متفکر لر بومسئله لری بدن حل ایتک ایچون بتون حروفات مری دیکشدرمه یی تکلیف ایدیورلر . بعضی لری ده المزمه کی عرب حروفاتی اصلاح اتمه یی لازم بولویورلر . شوا یکی جریانک ده کرک تور کیه ده و کرک ملی حدودک خارجنده کی تورکلر میانده طرفدار لری علیهدار لری اولدینی ایچون زده شو حقه مطالعه مری در میان ایتک ایستیورز . شیمدی کی کونده بتون تورک طلمک قوللادینی الفبا تورکلرک ملی الفبا لری دکلدو . اسلامیتک تأثیرینه تورکلر یاواش یاواش کندیلرینک ملی اورخون یازیلری بر اقلشور عرب الفبا سیه کوچمشلردو . عرب لسانی ایچون فوق العاده مکمل اولان بوالفبا، بزم تورک دیلنک احتیاجلرینه کافی کلمه مشدر . بونک ایچون دیلمزه مخصوص سلسله مقابل اوله رق علمامنر چوقدن یکی حرفلر ایجاد اتمه یی مجبور اولمشدر . بونلر میانده اک کوزه چاربانلری کک، گک، ژ، چ حرفلریدر . و بک چوق سلسله مزه مقابل حرفلر ده ا ایجاد ایدلمدی ایچون املالر قارما قاریشیق بر وضعیت آلمشدر . بوندن طولانی غایت مستعجل روشده املا مسئله سی میدانه کلشدر .

هرکجه معلومدر که : الفبا لردن ایدمال ، 1 هر سه مخصوص بر حرف بولق و هر حرفک یالکز بر سه منحصر قالماسی . 2 - حرفلرک بسیط اولماسی ، اوقونمه سی، یازمه سی، قولای اولمه سی 3 - مطبعه و یازی ما کینه لری ایچون حرفلرک الوریشلی اولمه سیدر . عرب الفبا سی، عرب لسانی ایچون بوشرائطک اکثریسی جامع اولدینی ایچون بو حرفلر عربلر ایچون ایدمال الفبا یه چوق یاقیندر و کره ارضک الفبا لری میانده شبهه سز مکملیدر . بونک ایچون در که عرب الفبا سی اسلامیتله برابر بتون شرق ملت لری تام بر الفبا اولمشدر . بزم نور کجه یه کلنجه بو الفبانک طبیی بک چوق نقصانلری وارددر . بونقصانلری تثیت ایچون اولا تورک دیلنده کی سلسری تعیین ایتک لازمدر .

بزم تورک دیلنده «صامت» سسلر «consonnes» یکریمی ایکی در بوتلرب b ، پ p ،
 ت t ، چ dج ، tsche ژ ، ge س ، ce ش ، sche غ ، g ق ، k ک ، ک (لاتینجه ده
 مقابلری یوق) l ، m ، n ، v ، ی ، o ، ha ، d ، r ، ز ، f
 صوتی سسلر voyelles طوقوزدر . a ، e ، o ، u ، u ، u ، i ،
 ئو eu ، ئی i

مثالار آلتی almaK ، کلک Kelmek ، وورماق vourmak ، (ضرب ایتمک) اورماق
 ourmak ، بصدای اورماق ، اورمهك örmek ، کویک اورمهك : ürmek ، صاچ اورمهك
 قیر ، قیز (i) kir ، ویر vir ، ایرمک ، ئو eu کشی keschen . تورک دیلنده کی بوتون سسلر 31 در .
 بو آشاغی یوقاری بتون تورک قبیله لرینک لهجه وشوئلری ایچون مشترکدر .
 دیمک تورک دیلنده هر کله بی دوغری یاز ایلمک ایچون 31 حرفه احتیاج وارددر .
 بووقه قدر بزم بو احتیاج جزی عرب الفبایله ایفا اید . گلشزددر . عرب الفبا سنک
 بتون حرفلری یکریمی سکزددر . فقط یکریمی سکزک میاننده بزم دیلزدده قطعیا
 سسلری اولمایان حرفلر وارددر . (ث ، ط ، ظ ، ض ، ذ ، ح ، ع ،) دیمک
 بز عرب الفبا سنک کندیتمک صامت سسلر مزه یالکز 48 حرف بوله بیلیورز . طوقوز
 صوتی سسلر مزه قارشیده یالکز اوچ (اوی) صوتی حرف بوله بیلیورز . بناء علیه
 بزم اون بر حرف ایچون آجیمز اوله جقدر . اسکی دورده کت ، گت ، پ ، چ ،
 ژ ، حرفلری اوی دوریلدینی ایچون مبرم نقصانمز ، صوتی حرفلر ده قالمشدر .
 یعنی عرب الفبا سی قوللاندیمز مدتیجه بز آلتی صوتی حرف یایمق مجبوریتند بزم
 (بتون تحلیل می عرب الفبایله تورک الفبا سی تفریق ایدیلن طرزنده یاییورم)
 مسئله نك بوروبشده حل قبول ایدیله جک اولسه شیمدی قوللاندیمز الفبا ک
 شکلی محافظه ایدرک آلتی یکی صوت حرفلر یاییلسه ک تورک دیلنک ،
 تورکجه کله لرینک املا سی حل ایدلمش اولاجقدر . عربی ، فارسی کله لرینک یازی
 اصولی یا اسکی لساننده کی شکلی محافظه ایدرک ، یا اصول صوتیله تورکجه
 کی یازیله جقدر . ایکنجی اصول : راد بقال اصول اولوب الفبا مزک صاغن صوله
 یایزمق اصولی دکیشدیروب صولدن صاغه یازیله جق یکی بر الفبا قبول ایتمکدر .
 مطبوعاتده جوق دفعه لر مذاکره ایدیلن لاتین حروفاتیله الفبا مزی دکیشدیرمکدر .
 «اوزمانده شو وضعیت او کنده بولنه جغز . لاتین الفبا سنک 26 حروف وارددر .

یونلرک یکر میسی صامت، آلتیسی ده صوتی در . $y, q, z, w, x(a, o, i, o, u, y)$ حرفلرینک مقابلی بزم تورک دیلنده یوقدر . بزم دیلمزده کی چوق مستعمل چ ، ش ، خ ، س لرمزه فارسی بو الفباده بسیط حرفلر یوقدر .

یونلری ده ترتیب روشده اویدورمایه مجبوریت حاصل اوله جقدر . دیمک لاتین الفبائی بزم 31 سسمره مقابل ۲۱ حرف ویره بیله جقدر . اون سسمر آجیقده قالا جقدر . شو حالده لاتین الفبائی قبول ایدلدیکی وقت یکی لاتین الفباسنده اون یکی حرف یایمق مجبوریتده قالا جغز . (ح ، چ ، خ ، ق ، ک ، ک صامتلرینه قارشی همده درت حروف صوتی) . یونلر فقط تورک سوزلری ایچوندر . عربجه فارسجه سی چوق اولان استانبول لهجه سی ایچون ، ث ، ظ ، ض ، ذ ، ح ، ع ، سسمرینه قارشیده ده سکنز یکی تشکل اویدورمیه مجبور اولاجغز . بناء علیه لاتین الفبائی قبول ایدلدیکی تقدیرده جنوب تورکجه سی ایچون 17 یکی حرفلر یایمایه احتیاج حاصل اوله جقدر .

مطبعه و یازی ماکنه لری ایچون لاتین حرفاتی آلدیغمز زمان ، شمال تورکلرینه ۳۱ کچوک حرفله اوتوز بره اش حرفلری مجموعی 6۸ ، عثمانلی تورکجه سنده $38 + 38 = 76$ حرفه احتیاج اولاجقدر . مطبعه حرفلرمز شمردیکی کونده شمالده 79 شکلدر . (شمال تورکلرینک بر متخصصی ، عبدالرحمن بورنانشی شو حروفاتی الی آلتی یه ایندیردیکنی غزته لرده اوقودق فقط نه طرزده اولدیغنی کوره مدک) بوراده ده آشای یوقاری شو طرزده در . شمردی بویکی الفبانک مقایسه سنده ته کنیک جهندن لاتین الفبائی ده اقولای اولماسی محتملدر . خصوصاً مطبعه یازی ماکنه لری ایچون سهولتی اولماسی محققدر . لاتین الفبانک کوزه چارپان بویوک نقصانی ده بزم بتون احتیاجاتمزه کافی اولماسیدر . لاتین الفبائی عرب لسانی ایچون قطعاً قابل تطبیق دکلدر . بزم دیلمزده پک چوق عرب کلمه لری اولدینی ایچون بونده بیوک مشکلاته معروض قالا جغز و قطعاً املامسئله من حل ایدلمیه جقدر .

عرب الفبائی قالا جق اولسه نه طرزده اصلاح ایدلمه لیدر ؟ بو خصوصده اصلاحچیلرک فکری بودر ؛ اولاً بوتون تعلیم تربیه کتابلرمز صوتی اصول اوزرینه

يازماليدىر وبوتون تورك كلمه لرى صوتى املايه تابع طوتولمايدىر .

ثانياً : تورك الفباسى عرب الفباسىدن آيريلهيدىر . برنجى سنهك تعليم كىتابلىرى يالكىز توركجه اولمايدىر . - ثالثاً : عرب الفباسىك شىكلى محافظه ايدرك يىكى صوتى حرفلر ايجاد ايديلهيدىر . - رابعاً : مطبعه ويازى ماكنه لرى ايچون حروف متصله لرى حروف منفصله ومنقرده طرزىنه سوقايدىر . برنجى ماده ده كوستريلن تورك كلمه لرىنىك صوتى املايه تابع طوتولماسى مسئله سى مع التأسف توركيه ده داها تطبيق ايديله مشدر . وبوندىن دولايي تعليم اصولى ثابت جتىندىر . فقط بوشمال توركلرىندىر وقرىمده تماميله تطبيق ايدىلىش توركىستان وقافقاسياده تطبيقه باشلامشدر . بواصول سايه سنده سواد تعليمى صوك درجه قولايلاشديرلىش روسيه توركلرى مياننده ده اوقومه يازايله تعليمى بىوك برسهولته تعميم ايتمشدر . بوخصوصده ؛ استاذلى بوندىن اوتوز سنه مقدم قىرعى اسماعيل بك غصيرىنىقى يامشدر ، «وخواجه صبيان» اسمنده برالفباسيله بوتون روسيه توركلرى مياننده اصول صوتيه نك تعممه نمل آتمشدر . شمالده بويولده هادى مقصودى ، شاكر طامرى ، محى الدين قىر با نقلى بكلىر بك چوق امك صرف ايتمشلردىر . وحقيقهً صوتى اصولك تماميله مملكتده يرلشمه سنه موفق اولمشلردىر . عرب الفباسىك تورك الفباسىدن قىرىقى مسئله سى ده خارجى توركلر مياننده چوقدىن قبول ايدلمشدر . اوراده كى ايتدائى مكىتبارك برنجى سنهك كىتابلىرى يالكىز توركجه كلمه لردن طويلاشمشدر . توركجه اوقويوب يازايله من مقدم قرآن وآيت شريفه لرى تعليمى چوقدىن اورته دن قالدىرلمشدر . مكىتب پروگرامنده ده عرب الفباسى ، عربجه اوقويوب يازايله ايكىنچى سنه يه قونولمشدر . بونلر بالشوبك اداره سندن مقدم مكىتبارمىزك پروگرامنه كندومىز صاحب اولدىمىز دورده كندى پيداغوغىلرمىز طرفدىن يايىلمشدر . تورك ديلنه محتاج صوتى حرفلرىنىك ايجادى حقنده هربرده بك چوق امك صرف ايدلمشدر . توركيه ده آذربايجانده ايدل ساحلنده بوخصوصده بك چوق تجربه لرى يايىلمشدر . اساس اعتباريله عرب الفباسىك و ، ي ، ا ، حرفلردىن طقوز صوتى حرف چىقارمىق ايچون چوق اوغراشيلمشدر . فقط هربرمتخصص

کندینه مخصوص علامتلر قویدینی ایچون بونلر تعمیم ایتمه مشلر در . بونک تعمیمی صلاحیتدار بر ملی مؤسسه ک امر و فرمانیه باغلیدر . حروف متصله لر میز حروف منفصله و منفرد یایمق خصوصیتده بک چوق تجربه لر یایلدینی معلومدر . میلایلی دو قنور اسماعیل حق بک بونکله سنه لرجه اوغراشمشدر . حرب عمومیده ده عسکری امرلر ، فرمانلر ایچون انور پاشامک امریله حروف منفرد قبول ایدلمشدر . روسیه ده ذا کر رهمه ی افندی حروف منفصله ایله برالفبا کتانی نشر ایتمشدی . محاربه ک قیلند مطبعه متخصصی قزانلی محمد ادریس یازی ماکنه لر ایچون حروف منفرد لر یایمشدی .

بوکون دخی قزانده عبدالرحمن بونارش بو مسئله ایله اوغراشمقده در . غزته لک یازدیغنه کوره عربجه ک شکلنی دیکشدرمه دن مطبعه و یازی ماکنه سی حرفلر میز 56 یه قادار ایندیرمشدر . لکن بوتشیشلرک هیچ بریسی موفقیتلی درجه ده دکلدر . اکثریسی غایت قبا، غایت آغیر او قوماق لی اولمشدر . و بو حرکتلرده کی موفقیتلرده صلاحیتلی بر علمی مؤسسه ک منتظماً چالیشمه سنه باغلیدر . بونلرله ته کینک جهتدن کلن سؤالره جواب ویرلمش کی اولویور . فقط حرف مسئله سی بالکنز ته کینک بر مسئله میدر ؟ ملتلر کندیلرینک ملی تشکیلاتلر نده اسکی غننه لرینه اسکی اصول معیارلرینه او قدر اهمیت ویردیکی چاغنده بزبک سنه ک الفبای میز فقط ته کینک جهتدن می مذا کره ایدجکمز ؟ شبهه سز بو بزم حرث مسئله مزدر . و بوکا بر کنیش ملی نقطه دن نظر ایتمه مز مجبوریدر . الفبا مسئله سی مادامکه ملی حرث مسئله سیدر . بز ملی حرثدن مقصدیمز نه ایدیکنی صریحاً بنان ایتمه لیز . بونک ایچون بز ملیته نظری میز تعیین ایتمک مجبوریتده یز . ملیت حقنده ایکی غمده conception وارددر . برنجی ملیتی بر اجتماعی چرچیوه اوله رق قبول ایدوب ستون مادی و معنوی ترقیاتی ملیتک غننه سنه اویدور ارق ترقی و تجده دوغری کیتمک ؛ ایکنجی ملیتی کچه ک بر دور دییه تاقی ایدوب باشقه ملتله آراسنی تفریق ایدن خصوصیتلری قالدیر ارق ملتک قوزموبولیت بر غروب اولماسنه چالیشمقددر . آوروپا ملتلری برنجی نظریه یی قبول ایتمشدر و بوتون مادی و معنوی ترقیاتی کندی غننه لری داخلنده کندی

کندی دوشونجه لری طرزنده یامش لردر . و بوندن دولایى آوروپاده فرانسه
مدنیق ، آلمان مدنیق کبی آیری آیری سیمالی ، آیری قوقولی ، مختلف رنگلی
مدیتار میدان ککشددر . ایکنجی نظریه نك طرفدارلری ۱۹ عصرک نهایتلرینده
میدانه کلن روس نهلسیتلریله و عثمانلی ایمپراطورانی دورنده تورکیه معنویانه
حاکم عثمانلی منورزمه سیدر . وقرون وسطی ده اسلام علماسیدر .

بعث بعدالموت اوله رق عثمانلی ایمپراطورلنی انقاضندن میدان کلن تورکیه
بوگونکی کونه قدر بتون ، داخلی ، خارجی سیاستنی برنجی عمده اوزرینه بنا
ایتمشدی و کندینک سیاسی اقتصادی استقلال دعوی سنده ملیتجی لکی ، تورکجی لکی
تمل طاش اولاراق قوللانمشدی . طبیی شو قدر قان بهاسنه آلدی ایدی ان استقلال
یکی تورکیه فکر ساحه سنده ده محافظه ایدم جکدر . کره کشرقدن و کره کغربدن کلن
هربریکی لکه کندینک ملی نقطه نظرندن باقاجق ونورکچیلک تر ازو یسیله طارطاجقدر .
شونقعه دن لاتین الفبای تدقیق ایدیلدیکی وقت بزم اوکزمه برقاچ سؤال کلور .
برنجی لاتین الفبای قبولی بزم حرفلرمزك فنانلندن متأثر اوله رق کندی متفکرلرمز
طرفندن جیقاریلش بر مسئله می ؟ یا خارجدن القا ایدیلش بر اجنبی فکر می ؟
جواب اوله رق مسئله نك تاریخنه باقاجاق اولسه ق عرب حروفاتنک تورک دیللییه
مناسب اولمادیغنی میدان آطان شخصیتی بز روسیه ده کوریورز . بوده اوچنجی
الکساندرک تورکلری دهشتلی روسلاشدیرمه سیاستنی تعقیب ایدیکی دورده روس
مسیاتیرلرندن مشهور ایلمینسکی در . چارک الک مغروف مشاوری بوبید اوسوفک حمایه سیله
بومسیانیر عرب حروفاتنک تورک دیلنه اویمادیغنی دلیل کوسترمه رک قیرغیز قزاقلرمه روس
الفباسندن اویدورمه بر الفبا میدان کتیرمشدر . بوالفبا یله قیرغیزجه ده ابتدائی تعلیم
ایچون میسیانیر جمعیتی مصارفه کتابلرده نشر ایتمشددر . وبرقیرغیز شاعرینک شعرده
شو حروفاتله نشر ایدوب اهالی میاننده داغیتمشددر . ایلمینسکی نك مقصدی بونکله
بتون علم و کتاب مرکزى ایدل ساحلی ، تورکستان ، و تورکیه ایله سکز میلیون
قیرغیز قازاق قبیله لرینی آیرمق و آنلری روسلرک ، غیر روس حریت نلرایچون یابدقلری
« عرفان مرکزینه » باغلامق ایدی . متفکرلرمزك ال برلیکیله چالیشماسیله بوتشت

برنججه ویرمه دی . قزاقستان ده روس حرفاتی قبوله کچمه دی . بالعکس - قزاق
 قیرغیزلرده عکس الحركه ميدانه کلدی یوزلر، بکلر قیرغیز طایفه سی شمال تورکلرینک مکتب
 مدرسه لرینی طولدوردی . ولسانه حرفاتنه ملی بر تمصبله صارلدی . و بوتون
 تورك دیل لرینه مشترک اولان عرب حرفاتنه قزاقلر، قیرغیزلرده ها قوتلی باغلان دیلر .
 طقوز یوز بشنجی سنه ک کچوک ریوانوسیونندن صو کرا روسیه ده یاشایان بتون تورك
 قبیله لر ییوک بر حرکت کلدیلر و کندیلرینک ملیتلری تورکلکلری اطرافنده یوا
 صارمايه باشلادیلر . بو حرکت هر نه قدر برلی عامللردن منبت اولمشه ده، روس حکومتی
 بو حرکتک مبدائی استانبول و تورکیه دییه تلقی ایتدی . و روسیه ده ره باقسیون
 باشلاوب سطاتلپین حکومتی رأس کاره کلد کدن صو کرا بتون تورك اولکه لریده تعلیم
 تربیه ک مسیانیر ایلمشکی مک یایدینی الفبا برله اوقونماسی حقنده بر امر و بردی .
 فقط اوفرمانده ملتک ال برلکله مقابله سنه قارشى حیاته تطبیق ایدیه مدی . بوندن
 صوک روسیه ده بو حرکت دوردی . یالکیز تورکیه مک آرناوودلقنده آووستریا
 ایتالیا مسیانیرلری ، آرناوودلری تورکلردن حرثاً تفریق ایچون لاتین حرفاتیه
 تعلیمانه باشلادیلر، و آرناوودلری لاتین حرفاتی واسطه سیله غایت چابوق آوروپا مدیتنه
 ایریشه جکلرینی میدان سورمه رک منورزمه سی طرفندن شو الفبایی قبول ایتدیردیله .
 نتیجه ده آرناوودلق دولتی میدان کتیریلدی . عینی زمانده لاطین حرفاتنک
 طرفدارلری تورك عالنده میدان چیقدی . تورکیه ده بونلرک بایراقدارلری وطنیه
 بحرری حسین جاهد مک ایدی . اذربایجانده شاه تاختینسقی، شمالده شاعر سعیدرهمی
 ایدی . فقط بونلر هیچ بریده کندیلرینه طرفدار بولامادیلر . بوجریانی بتون
 تورك ایلاری متفکرلری بر فوتوریزم کبی تلقی ایتدی . لاینجیاق بوبوک بر قوتله
 ۲۳نجی سنه ده کینه روسیه ده میدان کلدی . اذربایجان بولشه ویکلری میاننده اغاوغلو
 اسمنده کی بووقته قدر علم فکرله مشغول اولماپان برافندی لاینجی کسیدلی . عرب
 حرفاتنک نقصانلری حقنده بولشه ویک فرقه سنک یاردیمیه بوپرویاغاندایه باشلادی
 و اذربایجانده لاتین حرفاتی قبول ایدلدی . آذری لهجه سنه ارمن کورجی روس
 لاتین حرفاتندن مرکب بر الفبا یایدیلر و بونک تطبیقانه باشلادیلر . غریبی

شودرکه : تورکیه به حرثاً ولهجة الک یاقین اولان آذری تورکلی میانده لاتین حروفاتی برنجی اوله رق تطبیقه باشلانیدی . بوندن صوک ۳۴نجی سنده تاتارستانه قزاقستان میانده جغرافی کور و وضعیتی ایفا ایدن یاشقوردستان بولشه ویکلری میانده لاتینجی لر میدان کلدی . ماینت ملیه ایچون تورکیه نك برنجی استقلال محکمه لری طرفدن اعدامه محکوم ایدلمش شریف مانا طوق اسمنده برسی لاتین حروفاتنك طرفداری چیقدی و باشقرد بولشه ویکلرینه لایقین الفباسی قبول ایتدیردی . کچن سنه روسیه ده کی بتون تورک اولکهلرنده بوحقده جوق پروپاغندا یاپیلدی . فقط تاتارستان ، قریم ، و تورکستان ، قزاقستان ، لاطین الفباسی قبول ایتهدن امتناع ایتدی . شیمدیکی حالده بوندن برقاچ هفته صوکر ایاقوده طوبلاننه حق تورکولوژی قونفره سی بومسئله یی ده مذاکره ایدم جکدر .

دیمک خارجی تورکلرده بو حرکت ملتک کنیدیسنک فکری جریانک نمره سی دکلدی . بالعکس ملت حاکمه لرینک درلو درلو سیاسی اسبابدن دولای قبول ایتدیرمک ایسته دکلری بر تکلیفدر . صوک زمانلرده تورکیه ده لاتینجیلر قوته کلدی ، مطبوعانده بورا پوغانداسی یاپیلدی . مسئله نك نه قدر جدی اولدیفنی تحقیق ایچون واصف بک دورنده بوحصوصده معارف وکالتی معلملر میانده بر آنکته ده یابدی . فقط نتیجه ده تورکیه ده کی معلملرک یوزده طقسان یدیس لاتین حروفاتنك علیهنه فکر ویردی . و بونکله مسئله دوری . شیمدی شوملتجیلک تورکچیلک باقیشندن عرب و لاتین حروفاتنك لهنده وعلیه نه نشر ایدیلن دلیللری میدان محاکمه قویاجکز . اصلا حجیلرک فکر نهجه عرب الفباسی بز بک سندن بری قوللاندیفمز ایچون بو حروفات ملی غننه من حاله کلشدر . و بونی برافق ملتیزک برکوشه سی قیرمق دیمکدر . ایکنجی بک سنه دورم سنده عرب الفباسیله بیوک بر تورک ادبیاتی میدان کلشدر . لاتین حروفاتی قبول ایدیله جکسه بونلر اللی سنه صوکره شیمدی اویخون اویغور یازیلی کتابلر من کی یالکیز متخصصلرک النده قاله جقدر . و خلغمزه تاریخی بیوک کلکمز مجهول قالاجقدر ، شمدیکی فکری علمی ادبی جریانلر منله ماضیمز آراسنده بیوک براوچوروم آجیله جقدر . اوچنجی - بزده خطاطلق صناعت نفیه

اولمشدی . بویولده بزم میدانه کتیردیکمز معجز اثر لر غایت چوقدر . بو یازیمز بزم نقشالقمز طوقاجیلغمزه ، قیوجیلغمزه بیوک بر تأثیر یاپارق شرق معمولاتی اسلمده غایت کوزل بر صنعت میدانه کتیرمشدک وبونکله آروورپایی متحیر ایتمشدک . لاتین حروفاتی قبولی ایله بتون بوال ایشلری صنعتمزک تمیلینی قره جککمز ونیجه ده بوسنتمزى غائب ایتمش اولاجغکمز . دردنجی - عرب الفباسی بتون تورک قبیله لری نی بر برینه باغلایان ایپلرک بریسیدر .

تورکیه ده نشر ایدیلن تورکجه کتایک بتون تورک اولکه لرنده اوقونماسی بو حروفات برلکته مدیوندر . تورک قبیله لرینک هانکیسی اولسه اولسون لاتین حروفاتی قبول ایتمه سی بوبرلکی قراجقدر وحرثی برلکمزه ضربه ایندیرمه جکدر . بشنجی - لاتین الفباسی قبول ایدلدیکی وقت بوالفبا هر اولکه ده برلی وقایع واحوالک تأثیر یله یاییله جقدر . و بر قبیله تک قبول ایتدیکی الفبا باشقه قبیله لرک الفباسنه باشقه ، باشقه اولاجقدر . هر قبیله نک یازدینی نشر ایتدیکی بر کتاب یالکمز شوقبیله ده اوقوتله جقدر . وقومشو قبیله لره تماماً اجنبی اوله جقدر . وبوندن دولایی هر قبیله نک قومشو قرداش قبیله سنک علمی قوتندن استفاده سی قیوسی قاپانه جقدر . وهر قبیله آیری [*] مکتبلی ، آیری ادبیاتلی کوچک بر ملتجک اولارق قالاجقدر . وقومشوده کی قبیله فرقلرینی اعتباره المادن بیوک بر مدنیت یاپان ملتله حرثاً مغلوب اوله جقدر . ثریه جکدز بته جکدر . آلتنجی - تورک ملتک افرادی کاملاً مسلمان اولدینی ایچون قرآن دعالر تحصیل طبعته عرب حروفاتیه اوله جقدر . بونک ایچون چوجقدر مزه عرب الفباسی تعلیمه ده محتاج اوله جغز وتعلیم حیاتمه بر الفبا برینه ایکی الفبا کیره جکدر .

لاتین الفباسنک مزیتلری فقط ته کینک جهتنده در لکین روسیه ده باشایان بتون قبیله لره لاتین الفباسی قبول ایتدیر یله جک اولسه یالکمز

[*] شیمدیکی کونده روسیه ده کی تورک قبیله لری ایچون موسقو واده مخصوص تأسیس ایداسن کامسیون ، ریاستندن صامویلاویچ اولدینی حالده ، روسیه تورکلرینی اون بره تقسیم ایدرک (اون بر لاتین الفباسی حاضر لامشدر .

جنوب تورکترینک (آناتولی و ایران اذربایجای) عرب الفباسیله قالماسی
 کینه ده برملی مسئله یی میدانه چیقاراجقدر . اوده بیوک تورک ملتک حرثتک صنی
 اوله رق ایکی یه تقسیم ایدیله سی ، استقبالده ایکی یویوک غروپک بر بریندن اوزاقلانماسی
 براقله شی سیدر . بومسئله بو کون داها حیاتی اوله رق موجود دکلدرد . باقوتورکو
 لوژی قونفره سنده لاطین الفباسی قبول ایدیلوب بش اون سنه ایچنده روسیه ده تطبیقی
 یاپیله بیلیرسه جنوب تورککلرنده ده بومسئله غایت مهم ملی حرث مسئله سی اوله رق
 اوکمز کله جکدر ویزدن حلنی طلب ایدجکدر .

عباسی اسماق